Toelichting bij de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Utrecht 2019

Inleiding

In de wet is vastgelegd dat de gemeente een verordening dient vast te stellen met daarin de kaders voor de uitvoering van het door de gemeenteraad vastgestelde beleid rond maatschappelijke ondersteuning.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Definities

In dit artikel worden een aantal veelgebruikte termen omschreven die voorkomen in de verordening. Daar zijn ook termen bij die in Wmo zelf zijn gedefinieerd. Daarbij is de definitie in de wet leidend.

Niet alle weergegeven definities komen terug in de artikelen van de verordening. Er is voor gekozen ook een aantal termen te omschrijven die van belang zijn in de uitvoering. Het doel is duidelijkheid te verschaffen over wat met verschillende termen wordt bedoeld.

Artikel 1.2 Reikwijdte verordening

In dit artikel wordt beschreven wie aanspraak kan maken op deze verordening. Hoewel de wet de reikwijdte ook omschrijft, is er voor de leesbaarheid voor gekozen dit ook op te nemen in de verordening. Op die manier ontstaat een juridische grondslag in de verordening om te kunnen bepalen wie een beroep kan doen op de Wmo in de gemeente Utrecht.

In het derde lid wordt specifiek aangegeven dat ook niet-ingezetenen van Utrecht een verzoek kunnen doen voor op opvang en beschermd wonen vanwege de centrumfunctie die de gemeente Utrecht heeft voor dit onderdeel.

Hoofdstuk 2 Maatschappelijke ondersteuning

Paragraaf 2.1 Procedure melding, onderzoek, aanvraag

In deze paragraaf wordt de procedure beschreven die wordt toegepast bij een verzoek van een burger om ondersteuning in het kader van de Wmo.

Artikel 2.1.1 Melding en onderzoek

De te volgen procedure bij het doen van een aanvraag voor maatschappelijke ondersteuning is beschreven in de wet. Omwille van de duidelijkheid is het ook in de verordening opgenomen. Hiermee ontstaat ook een juridische basis in de verordening waarop zowel de burger als de gemeenten zich kunnen beroepen.

Het college krijgt met dit artikel de bevoegdheid de voorgeschreven procedure nader in te vullen. Deze bevoegdheid is tevens een verplichting aan het college helderheid te verschaffen aan de burger over de wijze waarop deze een verzoek tot ondersteuning kan indienen.

Met 'het college' zoals benoemd in dit artikel wordt bedoeld de (medewerkers van) de buurtteamorganisatie of gemeentelijke afdeling die belast zijn met de uitvoering van de procedure. Het college geeft hiertoe mandaat aan de betreffende organisatie of afdeling.

Artikel 2.1.2 Verslag

Het verslag is een verplicht onderdeel van de procedure. Het ondersteuningsplan kan een deel zijn van dit verslag. Het verslag beschrijft vooral de gevolgde procedure, de uitkomst van het onderzoek en de afwegingen die zijn gemaakt. Het ondersteuningsplan beschrijft de gekozen oplossingsrichtingen, doelstellingen en de aanpak.

De burger die aanspraak maakt op ondersteuning heeft recht op een verslag. Het verslag wordt vertrekt aan de burger, tenzij de burger hier geen prijs op stelt. Het college heeft de bevoegdheid regels op te stellen over de wijze waarop het verslag tot stand komen en waar het verslag aan moet voldoen.

Artikel 2.1.3 Aanvraag

Indien uit het onderzoek blijkt dat een maatwerkvoorziening noodzakelijk is, moet deze worden aangevraagd. De wijze waarop dat gebeurt, kan door het college worden bepaald. Hier is voor gekozen om bureaucratie zo veel mogelijk te voorkomen. Een standaardprocedure past niet altijd bij de uitvoeringspraktijk. Een bepaalde mate van flexibiliteit is daarbij noodzakelijk.

Paragraaf 2.2 Vormen van maatschappelijke ondersteuning

Artikel 2.2.1 Inzet voorzieningen

In het kader van deze verordening kan ondersteuning worden geboden in de vorm van een algemene voorziening of een maatwerkvoorziening. Algemene voorzieningen zijn ondersteuningsvormen die zonder voorafgaande toets toegankelijke zijn, een verwijzing is hiervoor niet nodig.

Het college heeft de bevoegdheid om voorwaarden te stellen aan het gebruik van deze voorzieningen. Het gaat hier nadrukkelijk niet over regels over het recht op voorzieningen, maar over gebruiksvoorwaarden wanneer de voorziening is toegekend. Denk hierbij aan bijvoorbeeld bruikleenvoorwaarden.

In lid 3 wordt aangegeven dat er een rangorde is bij de inzet van voorzieningen. In het beleidsplan Wmo is deze aangegeven: Eerst het zelforganiserend vermogen benutten, dan pas algemene voorzieningen inzetten. Wanneer algemene voorzieningen niet voldoen of niet aanwezig zijn kan een maatwerkvoorziening worden ingezet.

Artikel 2.2.2 Reikwijdte van de maatschappelijke ondersteuning

In dit artikel wordt een nadrukkelijke rol gegeven aan de gemeenteraad als het gaat het bepalen van een aanvaardbaar niveau van zelfredzaamheid en participatie. De gemeenteraad heeft dit bepaald in het beleidsplan Wmo. Het college krijgt hiermee de opdracht ondersteuning te bieden die bijdraagt aan het bereiken van dat door de gemeenteraad vastgestelde niveau.

Uitgangspunt is dat de wet bepaalt dat de ondersteuning die de gemeente biedt een afdoende bijdrage levert. Dit is ook in de verordening overgenomen. Deze bepaling impliceert dat de ondersteuning door het college niet volledig compenserend hoeft te zijn, maar wel een zodanig niveau heeft dat de burger werkelijk in staat wordt gesteld om te participeren. Enige vorm van eigen inzet door de burger mag hierbij dus worden verwacht.

Artikel 2.2.3 Tegemoetkoming zorgkosten

In de wet is geregeld dat het college aan personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming kan verstrekken ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en participatie. Deze bevoegdheid moet in de verordening worden geregeld. De wijze waarop deze tegemoetkoming wordt ingericht en uitgevoerd kan het college via een Nadere regel vorm geven.

Paragraaf 2.3 Criteria voor verstrekking van een maatwerkvoorziening

Artikel 2.3.1 Algemene criteria voor maatwerkvoorziening

In dit artikel worden de algemene voorwaarden bepaald om in aanmerking te kunnen komen voor een maatwerkvoorziening.

In dit artikel wordt onderscheid gemaakt tussen een belemmering en een beperking.

Een beperking is een aandoening op grond van de ICF. Echter niet alle beperkingen leiden tot een belemmering in de zelfredzaamheid of participatie. Pas al het college heeft vastgesteld dat een beperking leidt tot een belemmering in de zelfredzaamheid of participatie kan er sprake zijn van de noodzaak tot ondersteuning.

Tevens wordt hier bepaald dat wordt gekozen voor inzet van de goedkoopste adequate voorziening. Dit betekent dat uit alle voorzieningen die als adequaat worden beoordeeld de goedkoopste wordt verstrekt. Daarbij wordt rekening gehouden met de te verwachten gebruiksduur. Zo kan een duurdere voorziening op lange termijn goedkoper zijn indien vooraf duidelijk is dat de voorziening langdurig zal worden gebruikt. Dit artikel geeft ook ruimte voor hergebruik van voorzieningen, mits de voorziening doelmatig is. Bij hergebruik gaat doelmatig ook over de staat van de voorziening.

Het college heeft de mogelijkheid om procedureregels te stellen. Aanvullend op de aanvraag (artikel 2.1.3) gaat het hier bijvoorbeeld om de procedure waarmee wordt bepaald welke voorziening het meest doelmatig is en aan welke (technische of inhoudelijke) eisen deze moet voldoen.

Artikel 2.3.2 - 2.3.6 Weigeringsgronden en aanvullende criteria

In dit artikel wordt ingegaan op specifieke omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het bepalen van de noodzaak tot ondersteuning via specifieke maatwerkvoorzieningen.

Hoofdstuk 3 Ondersteuning in de vorm van een PGB

Artikel 3.1 Het aanvragen van een PGB

Een PGB is geen voorziening, maar de verzilveringvorm van een toegekende maatwerkvoorziening. De burger zal gemotiveerd moeten aangeven waarom een PGB meer passend is dan een maatwerkvoorziening in natura. In dit artikel worden de voorwaarden bepaald waaronder de maatwerkvoorziening kan worden verzilverd in de vorm van een PGB.

Tevens zijn in dit artikel bepalingen opgenomen die tot doel hebben de kwaliteit van de zorg te borgen en te borgen dat de besteding van het PGB werkelijk ten goede komt aan de ondersteuning van de kwetsbare persoon.

Artikel 3.2 Hoogte van het PGB

In dit artikel wordt beschreven hoe de hoogte van het PGB wordt bepaald. Binnen de toepassing van dit artikel moet individueel maatwerk worden geleverd. Het college heeft dan ook de mogelijkheid om gemotiveerd af te wijken wanneer daar in een individuele situatie aanleiding toe is.

De normbedragen voor een pgb worden vastgelegd in een afzonderlijk financieel besluit. Deze wordt door het college vastgesteld. Er is gekozen voor een afzonderlijk financieel besluit omwille van overzichtelijkheid en de noodzakelijke flexibiliteit. Er kunnen zich omstandigheden voordoen waardoor een bedrag en/of percentage op korte termijn aangepast moet worden.

Het financieel besluit geldt slechts als richtinggevend kader. Of de daarin bepaalde bedragen toereikend dan wel te ruim zijn hangt immers af van individuele omstandigheden. Indien wordt afgeweken van het besluit, wordt dit in een individuele situatie gemotiveerd.

Artikel 3.3 Besteding en verantwoording van het PGB

De wet bepaalt dat het PGB wordt aangeboden in de vorm van trekkingsrecht dat wordt uitgevoerd door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Dit artikel biedt de juridische basis om de burger te committeren aan de voorwaarden die hiervoor gelden.

Hoofdstuk 4 Bijdragen voor gebruik van voorzieningen

De wet biedt binnen kaders de mogelijkheid een bijdrage te vragen voor het gebruik van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen.

Artikel 4.1.1 Bijdrage algemene voorzieningen

De verordening biedt de mogelijkheid aan het college om een bijdrage te vragen voor het gebruik van een algemene voorziening. In het beleidsplan Wmo is bepaald dat algemene voorzieningen in principe kosteloos toegankelijk zijn. Er kunnen omstandigheden zijn waarbij een bijdrage ondanks dat uitgangspunt gerechtvaardigd is. Denk hierbij aan kosten die ook zouden zijn gemaakt wanneer geen

ondersteuning nodig was geweest, bijvoorbeeld een onkostenvergoeding voor koffie en thee, een maaltijd, een slaapplaats of vervoer. Het betreft hier geen limitatieve opsomming.

Artikel 4.1.2 Eigen bijdrage maatwerkvoorziening

Dit artikel bepaalt dat voor een maatwerkvoorziening een eigen bijdrage is verschuldigd. De wet bepaalt dat het opleggen van een eigen bijdrage voor de maatwerkvoorziening in de verordening moet zijn vastgelegd. De inning van deze eigen bijdrage loopt via het CAK.

Het tweede lid regelt het opleggen van een eigen bijdrage aan de ouders van een minderjarige waarvoor de woning wordt aangepast. De wet geeft de gemeente de mogelijkheid dit te doen, mits het in de verordening is bepaald. De woningaanpassing is de enige maatwerkvoorziening voor een minderjarige waarvoor een eigen bijdrage mag worden gevraagd. De reden hiervoor is dat een woningaanpassing altijd wordt toegekend aan de eigenaar/huurder van de woning en niet aan de minderjarige zelf.

Het derde lid bepaalt dat er geen eigen bijdrage wordt gevraagd voor collectief (openbaar) vervoer, maar een bijdrage per rit. Dit betreft de Regiotaxi Utrecht. Deze wordt aangeboden in de vorm van een gesubsidieerde maatwerkvoorziening. De hoogte van de subsidie is bepaald op een niveau die het mogelijk maakt om deze voorziening tegen regulier openbaar vervoer tarief aan te bieden aan de persoon aan wie deze maatwerkvoorziening is verstrekt. Om die reden wordt daar bovenop geen (extra) eigen bijdrage gevraagd.

Het vijfde lid bepaalt dat het college de mogelijkheid heeft om de eigen bijdrage voor maatschappelijke opvang op een andere wijze vast te stellen en te innen dan door het CAK. De wet geeft hiervoor de ruimte. De reden hiervan is dat het proces van het CAK een vaste woon- of verblijfplaats vereist. Bij deze doelgroepen is dit echter niet altijd het geval of is het niet wenselijk dit adres te gebruiken.

Artikel 4.1.3 Berekening eigen bijdrage maatwerkvoorziening

Dit artikel regelt dat bij het opleggen van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen anders dan opvang, wordt aangesloten bij het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Dit is wettelijk verplicht indien een gemeente kiest voor het opleggen van deze eigen bijdrage. Het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is de wettelijke grondslag op basis waarvan het CAK haar taak uitvoert.

Artikel 4.1.4 – 4.1.6 Vaststelling kostprijs maatwerkvoorziening ten behoeve van berekening hoogte eigen bijdrage

De hoogte van de eigen bijdrage is mede gebaseerd op de kostprijs van de verstrekte voorziening. Het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 bepaalt namelijk dat de eigen bijdrage nooit meer kan bedragen dan de kostprijs. Daarom is het noodzakelijk de kostprijs van een maatwerkvoorziening vast te stellen. Deze

artikelen regelen de wijze waarop de kostprijs wordt vastgesteld. Tevens wordt geregeld dat voor enkele specifieke voorzieningen de kostprijs op nul wordt gesteld.

Paragraaf 4.2 Blijk van waardering mantelzorgers

Artikel 4.2.1 Activiteit voor mantelzorgers

De wet bepaalt dat in de verordening wordt bepaald hoe jaarlijks een blijk van waardering aan mantelzorgers wordt vormgegeven. Uitgangspunt is dat dit zo flexibel mogelijk kan worden ingevuld op een manier die aansluit bij de behoeften van mantelzorgers. Daarom is er voor gekozen het aanbod niet letterlijk vast te leggen in de verordening, maar dit vorm te laten geven door het college in overleg met het Stedelijk Steunpunt Mantelzorg

Organisaties die veel met mantelzorgers te maken hebben, worden via het Steunpunt Mantelzorg Utrecht in staat gesteld om activiteiten (evenementen) voor mantelzorgers uit te voeren als waardering voor hun inzet. Deze organisaties kunnen daarvoor subsidie ontvangen

Hoofdstuk 5 Kwaliteit, klachten en betrekken inwoners

Artikel 5.1 Kwaliteitseisen

De wet bepaalt dat in de verordening het basis kwaliteitsniveau van de ondersteuning wordt vastgelegd. Dit artikel legt hiervoor de basis en geeft het college de bevoegdheid nadere eisen te stellen indien de uitvoeringspraktijk hierom vraagt.

Artikel 5.2 Budget voor aanbieders van dienstverlening

De wet bepaalt dat in de verordening moet zijn vastgelegd hoe het tarief voor maatwerkvoorzieningen wordt bepaald. In dit artikel wordt conform de wettelijke vereisten de variabelen benoemd die betrokken moeten worden bij het bepalen van een redelijk budget. Het college kan Nadere regels stellen voor de uitwerking van dit artikel indien de uitvoeringspraktijk hierom vraagt.

Artikel 5.3 Melding incidenten, calamiteiten en geweld

De wet bepaalt dat in de verordening moet zijn vastgelegd hoe wordt omgegaan met incidenten, calamiteiten en geweld bij het bieden van ondersteuning. Dit artikel legt hiervoor de basis en geeft het college de bevoegdheid nadere eisen te stellen indien de uitvoeringspraktijk hierom vraagt.

Artikel 5.4 Betrokkenheid bij de uitvoering van de wet

De wet bepaalt dat in de verordening moet zijn vastgelegd hoe burgers worden betrokken bij de uitvoering van de wet. Er is voor gekozen enige ruimte te bieden in de formulering. De reden hiervan is dat rekening moet worden gehouden met de huidige positie van bestaande adviesraden. Tegelijkertijd moet er ruimte zijn voor vernieuwing. In dit artikel worden hiertoe bevoegdheden gegeven aan het college. Dit is passend aangezien het hier gaat om de betrokkenheid van burgers bij de uitvoering van beleid.

Hoofdstuk 6 Bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet

Artikel 6.1 Controles

Dit artikel geeft het college de bevoegdheid om periodiek burgers en zorgaanbieders te controleren op respectievelijk het recht op de maatwerkvoorziening en naleving van contractuele afspraken. Deze bevoegdheid strekt zich ook uit tot de controle van de besteding van het PGB.

Bij een pgb wordt het toegekende budget overgemaakt aan de SVB. Deze instelling verzorgt de betaling aan de cliënt of zorgverlener. Indien uit onderzoek blijkt dat er concrete en sterke aanwijzingen zijn dat het pgb oneigenlijk of onjuist gebruikt wordt, kan de gemeente de SVB verzoeken de betaling (tijdelijk) stop te zetten. Dit is geregeld via artikel 2 lid e van de Uitvoeringsregeling Wmo 2015. Gemeenten kunnen hiervan alleen gebruik maken als dit geregeld is in de verordening Wmo.

Artikel 6.2 Terugvordering

Dit artikel geeft het college de bevoegdheid tot terugvordering van onterechte verstrekkingen.

Hoofdstuk 7 Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 7.1 Intrekking oude verordening

Met de inwerkingtreding van deze verordening, vervalt de vorige Verordening Wmo Utrecht.

Artikel 7.2 Overgangsbepalingen

Dit artikel regelt hoe wordt omgegaan met aanvragen en verstrekkingen die zijn ingediend dan wel verstrekt voordat deze verordening van kracht werd.

Artikel 7.3 Inwerkingtreding

Hier staat de datum waarop deze verordening in werking treedt.

Artikel 7.4 Citeertitel

Dit artikel geeft de titel van deze verordening aan.